

DELIVER, een studie naar de eerstelijns verloskundige zorg in Nederland

Trudy Klomp, Evelien Spelten, Margreeth van der Meijde

Wetenschappelijk onderbouwd werken behoort steeds duidelijker tot de standaarduitrusting van de verloskundige. Van de verloskundige wordt verwacht dat zij aantoonbaar handelt op basis van wetenschap, en kiest voor bewezen effectieve interventies. Maar hoe komen verloskundigen aan hun wetenschap? Waar wordt het bewijs dat daarvoor nodig is gecreëerd? De KVV^[A] heeft, samen met de verloskunde academies in Maastricht en Rotterdam, het tot haar missie verheven substantieel bij te dragen aan de vorming van een eerstelijns wetenschapsdomein (SSOV.nl). In samenwerking met de onderzoeksinstituten NIVEL^[B] en het EMGO^[C] is de KVV als hoofdaannemer gestart met een landelijk onderzoek naar de kwaliteit, organisatie en toegankelijkheid van de eerstelijns verloskundige zorg in Nederland^[1]. Het onderzoek heet 'Deliver', een acroniem van: Data Eerstelijns Verloskunde.

Waarom deze studie?

Er verandert momenteel veel in hoe zorgverleners en cliënten omgaan met zwangerschapswens, zwanger zijn, bevallen en de postnatale periode. De totale gezondheidszorg is continu in beweging^[2]. Voorbeelden van ontwikkelingen in de verloskundige zorg zijn: nieuwe inzichten zoals het belang van preconceptiezorg specifiek voor die groepen met een relatief hoge perinatale sterfte, medische innovaties zoals prenatale screening, toenemende mondigheid van de (aspirant) zwangere, veranderde beroepsopvattingen van verloskundigen en de daarbij behorende taakherschikkingen zoals beschreven in de opdracht van VWS aan het College Beroepen en Opleidingen in de Gezondheidszorg (www.CBOG.nl).

M.C. van der Meijde MBA, directeur-bestuurder KVV (verloskunde academies Amsterdam en Groningen); Dr. E.R. Spelten, projectleider Deliver-studie en werkzaam aan de KVV; G.M.T. Klomp, MSc, projectleider Deliver-studie en werkzaam aan de KVV

Zwangeren en hun partners stellen andere eisen dan in het verleden, zoals keuzes voor pijnstilling en uitgebreidere voorlichting over prenatale diagnostiek, zwangerschap en bevalling. De grotere diversiteit aan cliënten met een andere culturele achtergrond en een ander medisch risico-profiel in vergelijking met de zwangeren met een Nederlandse achtergrond vraagt om een specifieke persoonlijke benadering. De veranderde samenleving vraagt meer zorg op maat en vraaggestuurde zorg. Kortom: de ontwikkelingen in het beroepsdomein en de maatschappelijke omgeving stellen meer en nieuwe eisen aan de kennis en vaardigheden van verloskundigen^[3]. Dit maakt de behoefte aan onderbouwing van wat verloskundigen doen groter. Spelen verloskundigen in op die nieuwe en andere eisen? Willen verloskundigen dat wel? Als verloskundigen het doen, doen ze het dan goed? En als verloskundigen het niet doen, kunnen ze dan gegrond beargumenteren waarom ze het niet doen? Onlangs nog werd er door de Jonge e.a. voor gepleit dat vanzelfsprekendheden in de verloskunde op de helling moeten en dat er een onderbouwing moet komen van optimale zorg^[4]. Daarnaast benadrukt de recente discussie in de media naar aanleiding van Visser, Steegers en minister Klink van Volksgezondheid (2008) de relevantie van informatie over de verloskundige zorg in Nederland^[4,5].

Start van een eigen wetenschap

Ontwikkeling van een 'eigen' wetenschap Verloskunde heeft een empirische basis nodig: gegevens over de verloskundige zorg in Nederland, de ontwikkelingen en de wensen voor de toekomst. De KNOV heeft daar een belangrijke stap in gezet door het instellen van een wetenschapscommissie verloskunde. De KVV wil samen met de KNOV, de gezamenlijke verloskunde academies, Kennispoort Verloskunde en de wetenschapscommissie verloskunde het wetenschapsdomein eerstelijns (fysiologische) verloskunde vormgeven.

De Deliver studie

De KVV viert in 2011 haar 150-jarig bestaan. Met dit naderend jubileum in het vooruitzicht heeft de KVV de

handschoen opgepakt en de Deliver-studie opgezet om zo bij te dragen aan die eigen verloskundige wetenschap. De opzet, uitvoer en onderzoeksresultaten van de Deliver-studie kunnen op verschillende manieren gebruikt worden:

- Deliver kan de start zijn van een (wetenschappelijke) database. Te gebruiken bij bijvoorbeeld de onderbouwing van richtlijnen, maar ook met andere resultaten die relevant zijn voor de dagelijkse verloskundige praktijk met als doel het optimaliseren van de verloskundige zorg;
- Deliver biedt verloskundigen kansen op promotietrajecten die bijdragen aan een eigen kennisdomein voor verloskundigen;
- Voor verloskundigen in opleiding (vio) biedt Deliver mogelijkheden om onderzoekservaring op te doen en zo spelenderwijs vertrouwd te raken met het handelen op basis van het meest recente wetenschappelijk bewijs.

Inhoud van het onderzoek

- De Deliver-studie is een beschrijvende studie die de volgende aspecten van de eerstelijnszorg in kaart wil brengen:
- De kwaliteit van de zorg, bijvoorbeeld of verloskundigen werken volgens de KNOV-standaarden en hoe verloskundigen in de praktijk omgaan met de vraag naar pijnstilling van de barendende. Daarnaast wordt onderzocht wat de zwangerschapsuitkomsten zijn voor moeder en kind (LVR);
- De organisatie van zorg in de verloskundige praktijk en daarnaast de samenwerking met kraamcentra, huisartsen, gynaecologen, tweedelijns verloskundigen en kinderartsen;
- De toegankelijkheid van de eerstelijns verloskundige zorg. Is de eerstelijns verloskundige bereikbaar voor de cliënt als verloskundige hulpverlener 'om de hoek'? Is de verloskundige bekend bij de (potentiële) zwangere en haar partner? Wat zijn de verwachtingen en wensen van cliënten en hun partners?

Een beschrijvende studie wil zeggen dat de huidige situatie wordt beschreven met gegevens verzameld via de LVR-data, enquêtes aan verloskundigen, praktijkassistenten en een vragenlijst voor cliënten. Ook wil het onderzoeksteam in een aantal deelnemende praktijken video-opnames maken van consulten. Alle verzamelde gegevens worden uitsluitend voor het onderzoek gebruikt en zijn geanonimiseerd.

Planning in de tijd

De studie is dit jaar (2008) gestart met het onderzoeksplan. De dataverzameling in de praktijken is gepland voor 2009. In 2010 buigt het onderzoeksteam zich over de verwerking van alle onderzoeksgegevens.

De studie loopt tot 2011. In het jubileumprogramma van het 150-jarig bestaan van de KVV wordt uitgebreid aandacht besteed aan de resultaten van deze studie. Onder andere door de organisatie van een congres en verschillende bijeenkomsten.

Meedoen aan Deliver

Voor deelname aan het onderzoek wordt in de loop van 2008 een representatieve steekproef van verloskundige praktijken in Nederland benaderd. Als deelnemende praktijk helpt u als eerstelijns verloskundige heel direct, praktisch en concreet mee aan het ontwikkelen van een eigen verloskundige wetenschap en daarmee aan het optimaliseren van de zorg die u levert aan verloskundige cliënten.

Het onderzoeksteam verheugt zich op uw deelname!

Informatie

Wilt u meer informatie dan kunt u contact opnemen met het Deliver onderzoeksteam, mail: Deliver@kvv.slz.nl; T: 020 512 4231; I: www.deliver-studie.nl (in ontwikkeling)

Verwijzingen

[A] Verloskunde Academie Amsterdam/Groningen ressorterend onder de Stichting Kweekschool voor Vroedvrouwen, sinds 1861

[B] Nederlands Instituut voor onderzoek van de gezondheidszorg

[C] EMGO onderzoeksinstituut van het VU/MC, multidisciplinair voornamelijk eerstelijns onderzoek

Bronnen

[1] NIVEL/RIVM, Nationale Studie naar ziekten en zorg in de eerste lijn, een eerste schets, Utrecht, 2007

[2] RIVM, Volksgezondheid Toekomst Verkenningen, 2007

[3] Jonge de, A, Verbeeten, A, Nieuwehuize, M, Lagro-Janssen, ALM Vanzelfsprekendheden in de verloskunde op de helling, naar een onderbouwing van optimale zorg, Nieuwsbrief Kennispoort verloskunde, april 2008

[4] Visser, GHA, Steegers, EAP Beter baren, Medisch Contact Nr. 3, 2008

[5] NRC, Zwanger zijn en bevallen kan beter, naar uitspraken van Van der Velden en Klink, 080508